

Süni mayalanma mal-qaranın döllənməsi üçün dünyadan hər yerində qəbul edilmiş mütləq metoddur. ABŞ Avropa birlüyü, İsrail kimi inkişaf etmiş ölkələrdə sağlam ineklərin 99 faizi süni yolla mayalandırılır.

Süni mayalanma tədbirləri 5 məq-sed üçün heyata keçirilir:

1. Təbii cütleşme yolu ilə yayılan xəstəliklərin qarşısını almaq üçün;
2. Qışlıqla qarşı mübarizə apar-maq üçün;

3. Mal-qaranın cins tərkibini yax-şılaşdırmaq üçün;

4. Mal-qaranın məhsuldarlığını artırmaq üçün;

5. Təsərrüfatın iqtisadi səməreliyini artırmaq üçün;

Bütün dünyada süni mayalandamadan bruselyoz, verəm, trikomonoz, vibroz, komplikobakteriyə və s. xəstəliklərin yayılması qarşısını alan mübarizə vasitesi kimi istifadə edilir.

Respublikamızın 50 iyi yaşayış mən-teqəsində mal-qara tədqiqat işi aparılmışdır. Müyyən edilmişdir ki, 87 min inek, çamış və düşesi olan bu kəndlərde zootehniki tələblərə cavab verən və diri cəkisi 300 kq-dan yüksək olan 32 baş tərədicili buğa vardır. Qalan erkək heyvanların 80 faiziñin diri cəkisi 150-180 kq olsudur. Yüksek keyfiyyətli tərədicili buğaların ve kəllərin çatışmadığı bir şəraitde süni mayalandına qışlıqla qarşı en yaşlı mübarizə metodudur.

Süni mayalandırmak yüksək məhsuldar tərədicilərin ve kəllərin toxumları ilə aparıldıqdan, süni yolla alınan buzovlar valideyinlərinin irsi xüsusiyyətlərini

Heyvandarlıq sahəsində süni mayalandmanın əhəmiyyəti

2016-ci ildən süni mayalama nəticəsində alınan hər buzova görə dövlət vəsaiti hesabına 100 manat məbləğində subsidiya veriləcək

özündə saxlayır və daha məhsuldar olurlar.

Süni mayalandmanın tətbiqi təsərrüfatın iqtisadi səməreliyini də artırır. Belə ki, təsərrüfatda bir baş erkək malib cütleşmə yaşına (2-3 yaş) çatdırmaq üçün 5 min manat vəsait lazım gelir. Sahibkarların əksəriyyətinin isə bu qədər vəsaiti yoxdur. Bu boşluğun süni mayalama ilə doldurmaq mümkündür.

Hesablamalar göstərir ki, Respublika Süni Mayalama Mərkəzində (Göygöl rayonu) 30 baş yüksək keyfiyyətli tərədicili buğa və kel saxlayıb, onlardan alınan toxumla ölkədə olan bütün inek, çamış, 2 yaşında və 2 yaşından böyük düyərləri süni mayalandırmak mümkündür.

Süni mayalandmanın yaxşı nəticə vermesi üçün inek, çamış və düyərlərin hədəf olduqunu vaxtında müyyənəşdirmək və süni mayalandmanın tətbi olunan vaxtda aparılmasını təmin etməkdə ki, bu da süni mayalama mütəxəssisi-nin ustalığından asıldır.

Adətin inek və camışlarda doğumdan 18-24 gün sonra hövregelme müşahidə olunur. Lakin teklif olunur ki, heyvanlar doğduğundan 60 gün sonra süni

mayalandırlınsın, 2 ay ərzində balalı normal vəziyyətə düşür. İnəklərdə hövregelme 6 saatdan 36 saatadək orta heysabla 12-18 saat davam edir. Süni may-

alama hövregelmenin başa çatmasına 6-8 saat qalmış aparılmışdır. Birinci mayalama baş tutmazsa, bundan 18-24 gün sonra heyvan tekrar hövəsə gəlir. Bu vaxt heyvan 2-ci defə süni mayalandırılmışdır. Aparılan süni mayalandılar nəticəsə heyvan baytar hekimin tərəfindən müayinə olunmalıdır.

Süni yolla mayalandırlınlardan inek, çamış, 2 yaşda və 2 yaşından böyük düyərlərin və onlardan alınan buzovların da məzli üçün saxlanılması məsləhət görülür.

Azərbaycan Respublikası Nazirler Kabinetinin 2015-ci il 24 dekabr tarixli 401 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuş Qaydalarla esasen 2016-ci ilin fevral ayından heyvandarlıq sahəsində süni mayalama tədbirlərinin genişləndirilməsi məqsədilə süni mayalama yolu ilə alınmış hər buzova görə heyvan sahibi-ne 100 manat məbləğində subsidiyanın verilmesi nəzərdə tutulmuşdur.

Süni mayalandına yolu ilə buzov əldə etmiş heyvan sahiblərinin müyyənəş-

Alpout kəndinə içməli su çəkilmişdir

Su çəkmək lap qədim zamanlardan an savab iş, an xeyirxah eməl sayılıb. Fealiyyətə başladığı ilk gündən bu xeyirxah eməl özünün gündəlik işinə çevirən Qazax rayon İcra Həkimiyətinin Başçısı Rəcəb Babaşov bu sahədə yaddaşalan xeyli işlər görmüşdür. Artıq rayonumuzun Ürkmezli, Qazaxbəylı, Aslanbəylı kəndlərində uzun illərdən bəri mövcud olan su problemi aradan qaldırılmışdır. Alpout kəndində yeni istifadəyə verilen bulaq da artıq enənə halını almış bu xeyirxah eməlinin daha bir bariz nümunəsidir.

Alpout kəndində içməli su çəkilmiş kənd camaatının yaddaşında hele uzun illər yaşayacaqdır. 700 m-e yaxın bir məsafədən çəkilmiş bu yeni bulaqdan vənən yası kimi dumdur su axır. Bunu-nla da kəndində su problemləri rayon rehberliyinin diqqət və qayğısına sayəsində demək olar ki, aradan qal-xmışdır.

Bununla əlaqədar yeni çəkilən bulağın yanında tədbir keçirilmişdir. Rayon İcra Həkimiyətinin Başçısı Rəcəb Babaşovun iştirak etdiyi tədbirdə kənd sakinlərindən Gözəl Həsənova, İnayət Məmmədov, Əsəd Qurbanov, Əhəd Veliyev, İsrail Osmanov, ağısaqqallardan Vəqif Nəsibov və Müstafa Qocayev çıxış edərək bildirmişlər ki, kəndə təxminen 1918-ci ilde su çəkilimişdir. Kəndin baş hissəsindən həmin bulaqdan istifadə etmek çətin idi. Kənd camaatının su ile temin etmək həmişə problem yaşanırdı. Bu gün isə kənddə bu problem birdəfəlik aradan qalxmışdır. 80 aile bu sənəd istifadə edəcəkdir ki, bu da demək olar ki, kəndin yaradın çoxu deməkdir. Bize yaradılan bu şəraite, göstərişlər diqqət və qayğıya görə rayon İcra Həkimiyətinin Başçısı Rəcəb Babaşova özür dərin minnətdənligimiz bildirik.

Beləliklə, Alpout kəndində əhalinin su həsrətinə son qoymulmuşdur. 100 ilən sonra...

Yaşayış evlərini yanğından qoruyun!

Bu gün müstəqil Azərbaycanımızı böyük inşaat meydənindən benzətmək olar. Ölkə iqtisadiyyatının inkişafı şəhər və rayonlarımızın, qəsəbə və kəndlərimizin manzərasını gündən-güne dəyişir, yeni tikililər, xüsusən sezoñ olanda uza-nın yaşıyış massivləri əhalisiye daha fi-ravən həyat bəxş edir.

Təbii ki, ister müsələs dövrə tiki-lən və istarəsde köhən evlərə sakınlar qazdan və elektrik enerjisindən istifadə etmək öz məi-set problemlərini həll edir. Demək olar ki, her bir ailedə cürcüb məqsədlər üçün müxtəlif kimyəvi maddələrdən, təzalısan mayələrdən istifadə olunur. Bütün bular isə mənzillərdə yanğın təhlükəsizliyini ciddi əməl olunmasının təbəbədir. Bir vətəndaş bilməlidir ki, evlərdə yanğın təhlükəsizliyi qaydaların pozulması, qaz və elektrik cihazlarından düzgün istifadə olunmaması, usəqlərin olla decelliyinə etibarlı münasibət insan itki, külli miqdarda maddi ziyanlarla nəticələnən böyük yanğınlara səbəb olur.

Aparılan arşadırşılardan göstərir ki, yaşayış yerlərində baş veren yanğınlara asas səbəbi ol ilə ehtiyatlı davranmaq lazımdır. Bəzən ilk hərəkət narahatlılığı doğurmayı, tez-tez müşahidə etdiyimiz və ciddi diqqət yetirdiyimiz adı hallar belə iki yanğınlara tərəfdən. Xüsüsəl çardaqlarda, otaq və s. qurşadlınlı yem bitkilərinin saxlandığı anbarlarda, yaşayış yerlərindəki yardımçı təsərrüfat binalarında siqaret çəkmiş, işçiləndən məqsədilə odan açıq hələ ehtiyatlı istifadə etmək böyük yanğınlara baş vermasının şərait yaradır.

Sığaret çəkilişlərin etibarlı şəkildən istifadə etmək üçün qazlıdır. Sığaretin başlangıç anda temperaturu 310-340 dereca olur və sonra get-gedə azalaraq 240-260 dərəcəye enir. Yanacaq materialında közərəmə eməlindən bəzən lüzmüsəz əşyalarla doldurulur. Bu xüsüsəl təzalısan maddə və mayələrə, lakin əməl getirdiyi közərəmə mənbəyi olverisi şəraitdə yanğına çevrilir. Hərəartin bir yerdə toplanmasını təmin edən şəraitdə közərən papiroş və ya sığaret temas edən yeri kömürlişdiridikdən sonra taxta hissə öz-özüne qızılır və tədricən alovlanır. Daha daqiq desək, şam ağacının qırıntılarını üzərində sığaret çəkilişlərin etibarlı şəkildən istifadə etmək üçün qazlıdır. Sığaretin başlangıç anda temperaturu 310-340 dereca olur və sonra get-gedə azalaraq 240-260 dərəcəye enir. Yanacaq materialında közərəmə eməlindən bəzən lüzmüsəz əşyalarla doldurulur. Bu xüsüsəl təzalısan maddə və mayələrə, lakin əməl getirdiyi közərəmə mənbəyi olverisi şəraitdə yanğına çevrilir. Hərəartin bir yerdə toplanmasını təmin edən şəraitdə közərən papiroş və ya sığaret temas edən yeri kömürlişdiridikdən sonra taxta hissə öz-özüne qızılır və tədricən alovlanır. Daha daqiq desək, şam ağacının qırıntılarını üzərində sığaret çəkilişlərin etibarlı şəkildən istifadə etmək üçün qazlıdır. Sığaretin başlangıç anda temperaturu 310-340 dereca olur və sonra get-gedə azalaraq 240-260 dərəcəye enir. Yanacaq materialında közərəmə eməlindən bəzən lüzmüsəz əşyalarla doldurulur. Bu xüsüsəl təzalısan maddə və mayələrə, lakin əməl getirdiyi közərəmə mənbəyi olverisi şəraitdə yanğına çevrilir. Hərəartin bir yerdə toplanmasını təmin edən şəraitdə közərən papiroş və ya sığaret temas edən yeri kömürlişdiridikdən sonra taxta hissə öz-özüne qızılır və tədricən alovlanır. Daha daqiq desək, şam ağacının qırıntılarını üzərində sığaret çəkilişlərin etibarlı şəkildən istifadə etmək üçün qazlıdır. Sığaretin başlangıç anda temperaturu 310-340 dereca olur və sonra get-gedə azalaraq 240-260 dərəcəye enir. Yanacaq materialında közərəmə eməlindən bəzən lüzmüsəz əşyalarla doldurulur. Bu xüsüsəl təzalısan maddə və mayələrə, lakin əməl getirdiyi közərəmə mənbəyi olverisi şəraitdə yanğına çevrilir. Hərəartin bir yerdə toplanmasını təmin edən şəraitdə közərən papiroş və ya sığaret temas edən yeri kömürlişdiridikdən sonra taxta hissə öz-özüne qızılır və tədricən alovlanır. Daha daqiq desək, şam ağacının qırıntılarını üzərində sığaret çəkilişlərin etibarlı şəkildən istifadə etmək üçün qazlıdır. Sığaretin başlangıç anda temperaturu 310-340 dereca olur və sonra get-gedə azalaraq 240-260 dərəcəye enir. Yanacaq materialında közərəmə eməlindən bəzən lüzmüsəz əşyalarla doldurulur. Bu xüsüsəl təzalısan maddə və mayələrə, lakin əməl getirdiyi közərəmə mənbəyi olverisi şəraitdə yanğına çevrilir. Hərəartin bir yerdə toplanmasını təmin edən şəraitdə közərən papiroş və ya sığaret temas edən yeri kömürlişdiridikdən sonra taxta hissə öz-özüne qızılır və tədricən alovlanır. Daha daqiq desək, şam ağacının qırıntılarını üzərində sığaret çəkilişlərin etibarlı şəkildən istifadə etmək üçün qazlıdır. Sığaretin başlangıç anda temperaturu 310-340 dereca olur və sonra get-gedə azalaraq 240-260 dərəcəye enir. Yanacaq materialında közərəmə eməlindən bəzən lüzmüsəz əşyalarla doldurulur. Bu xüsüsəl təzalısan maddə və mayələrə, lakin əməl getirdiyi közərəmə mənbəyi olverisi şəraitdə yanğına çevrilir. Hərəartin bir yerdə toplanmasını təmin edən şəraitdə közərən papiroş və ya sığaret temas edən yeri kömürlişdiridikdən sonra taxta hissə öz-özüne qızılır və tədricən alovlanır. Daha daqiq desək, şam ağacının qırıntılarını üzərində sığaret çəkilişlərin etibarlı şəkildən istifadə etmək üçün qazlıdır. Sığaretin başlangıç anda temperaturu 310-340 dereca olur və sonra get-gedə azalaraq 240-260 dərəcəye enir. Yanacaq materialında közərəmə eməlindən bəzən lüzmüsəz əşyalarla doldurulur. Bu xüsüsəl təzalısan maddə və mayələrə, lakin əməl getirdiyi közərəmə mənbəyi olverisi şəraitdə yanğına çevrilir. Hərəartin bir yerdə toplanmasını təmin edən şəraitdə közərən papiroş və ya sığaret temas edən yeri kömürlişdiridikdən sonra taxta hissə öz-özüne qızılır və tədricən alovlanır. Daha daqiq desək, şam ağacının qırıntılarını üzərində sığaret çəkilişlərin etibarlı şəkildən istifadə etmək üçün qazlıdır. Sığaretin başlangıç anda temperaturu 310-340 dereca olur və sonra get-gedə azalaraq 240-260 dərəcəye enir. Yanacaq materialında közərəmə eməlindən bəzən lüzmüsəz əşyalarla doldurulur. Bu xüsüsəl təzalısan maddə və mayələrə, lakin əməl getirdiyi közərəmə mənbəyi olverisi şəraitdə yanğına çevrilir. Hərəartin bir yerdə toplanmasını təmin edən şəraitdə közərən papiroş və ya sığaret temas edən yeri kömürlişdiridikdən sonra taxta hissə öz-özüne qızılır və tədricən alovlanır. Daha daqiq desək, şam ağacının qırıntılarını üzərində sığaret çəkilişlərin etibarlı şəkildən istifadə etmək üçün qazlıdır. Sığaretin başlangıç anda temperaturu 310-340 dereca olur və sonra get-gedə azalaraq 240-260 dərəcəye enir. Yanacaq materialında közərəmə eməlindən bəzən lüzmüsəz əşyalarla doldurulur. Bu xüsüsəl təzalısan maddə və mayələrə, lakin əməl getirdiyi közərəmə mənbəyi olverisi şəraitdə yanğına çevrilir. Hərəartin bir yerdə toplanmasını təmin edən şəraitdə közərən papiroş və ya sığaret temas edən yeri kömürlişdiridikdən sonra taxta hissə öz-özüne qızılır və tədricən alovlanır. Daha daqiq desək, şam ağacının qırıntılarını üzərində sığaret çəkilişlərin etibarlı şəkildən istifadə etmək üçün qazlıdır. Sığaretin başlangıç anda temperaturu 310-340 dereca olur və sonra get-gedə azalaraq 240-260 dərəcəye enir. Yanacaq materialında közərəmə eməlindən bəzən lüzmüsəz əşyalarla doldurulur. Bu xüsüsəl təzalısan maddə və mayələrə, lakin əməl getirdiyi közərəmə mənbəyi olverisi şəraitdə yanğına çevrilir. Hərəartin bir yerdə toplanmasını təmin edən şəraitdə közərən papiroş və ya sığaret temas edən yeri kömürlişdiridikdən sonra taxta hissə öz-özüne qızılır və tədricən alovlanır. Daha daqiq desək, şam ağacının qırıntılarını üzərində sığaret çəkilişlərin etibarlı şəkildən istifadə etmək üçün qazlıdır. Sığaretin başlangıç anda temperaturu 310-340 dereca olur və sonra get-gedə azalaraq 240-260 dərəcəye enir. Yanacaq materialında közərəmə eməlindən bəzən lüzmüsəz əşyalarla doldurulur. Bu xüsüsəl təzalısan maddə və mayələrə, lakin əməl getirdiyi közərəmə mənbəyi olverisi şəraitdə yanğına çevrilir. Hərəartin bir yerdə toplanmasını təmin edən şəraitdə közərən papiroş və ya sığaret temas edən yeri kömürlişdiridikdən sonra taxta hissə öz-özüne qızılır və tədricən alovlanır. Daha daqiq desək, şam ağacının qırıntılarını üzərində sığaret çəkilişlərin etibarlı şəkildən istifadə etmək üçün qazlıdır. Sığaretin başlangıç anda temperaturu 310-340 dereca olur və sonra get-gedə azalaraq 240-260 dərəcəye enir. Yanacaq materialında közərəmə eməlindən bəzən lüzmüsəz əşyalarla doldurulur. Bu xüsüsəl təzalısan maddə və mayələrə, lakin əməl getirdiyi közərəmə mənbəyi olverisi şəraitdə yanğına çevrilir. Hərə